JETA E RE

REVISTË LETRARE

Në DOSSIER
WOLFGANG HILBIG

1

Prishtinë
2023

JETA E RE

REVISTË LETRARE

1

Sevdail ZEJNULLAHU

ZEJNULLAHU (1968) është poet, kritik letrar, gazetar. Studioi Letërsi shqipe në Prishtinë në fund të viteve ’80, kur dhe botoi krijimet e para poetike, analizat e tij letrare dhe shkrimet publicistike. Në fillim të viteve ‘90 emigroi në Suedi ku jeton e punon edhe sot. Vetë figura e tij ecën shtregut të një azili shpirtëror e fizik

SHOSHA

Gjykimi mund të fillojë sot! Ndoshta nuk do të përfundojë kurrë! Nuk e di! Me e pas ditë, nuk më kishin thirrrë *shoshë* prejse jam ba me ditë; *oj shoshë,* më thirrshin thmia, shpia e çarshia.

I ndodhur në mes *sot* e *kurrë*, këtyre dy skajeve që vinin e largoheshin edhe më, në gjatësi, kërceva rrëmbyeshëm nga krevati ku, nuk e di përse, isha shtrirë për së gjeri. Gjykimi shtrihej në gjatësi e trupi në gjerësi! Çka i thonë kësaj meseleje?!

As dy hapa bëra dhe mora në thua me gishtin e madh të këmbës së majtë, në tavolinën që, për dreq dhe pakuptueshëm pse, ndodhej aty para krevati. I dhashë zor dhe rashë në shpinë; le të shpëtonte koka se shpina ishte mësuar me dhimbjet, me shpinë kishim ardhur deri këtu. Me gjithë dhimbjen që ma përshkoi palcën, bëra”offf”dhe u ngrita me këmbët zvarrë. Gjysmë zvarrë e me duar të shtrira po çaja errësirën. Dera duhej të ishte katër hapa drejt e pastaj pak në të djathtë. Pasi të arrija aty, në të majtë duhej të ishte doreza e derës. Fatmirësisht, dora më preku në dru. Vazhdova të tërhiqja dorën në të majtë për ta gjetur dorezën, por dora vazhdonte të prekte vetëm masë drunore; prapë në të majtë dhe prapë masë drunore. Dora nuk po e gjente dorezën. S’ma thotë mendja që dera të ishte tre apo katër metra. Po çka ishte kjo ndjesi druri?!

Dhe, ja, një dritë tek hyri nga e djathta, prapa meje! Pastaj një hije njeriu u zgjat në mur dhe u shtri mbi tërë krevatin, që çuditërisht ishte në të kundërtën e asaj që mbaja në mend. Lëvizja e kokës, e hijes që po më kërkonte, u shfaq mbi tavolinën që tani nuk ishte ashtu siç e kisha gjithnjë, në të majtë, por në të djathtë dhe vetëm një hap larg krevati.

”Si mund t’ju ndihmoj?”, tha hija duke mos u futur më thellë në dhomë.

”Kush jeni ju që keni hyrë pa leje në shtëpinë time?”thashë, ndonëse nuk ishta tani më shumë i sigurt a isha në shtëpinë time dhe nëse jo, pse nuk isha, ku isha?

Ai heshti!

”Çka mund t’ju ndihmoj?” ia ktheva edhe një herë duke mos pritur që ai të më përgjigjej pas asaj heshtjeje të shkurtër.

Po vazhdoja së shtënguari ende dhëmbët nga dhembja e gishtit që, si duket, ishte mbuluar nga gjaku.

Hija rrëshqiti nga muri, pastaj nga krevati, iku nga dera dhe pos misterit, la edhe një të qeshur që mua m’u duk nënçmuese. Nënçminin e kisha zët, ishte dobësia ime që më bënte ta humbisja toruan. Por sot, meqë nuk e kisha të qartë së pari se ku isha, u përmbajta.

Ore po, nuk ishte vetëm një nga këta musketërit. Ja ku u shfaqën të tjerët. Ishin tre! Dy rrinin, bënin sehir e flisnin ndoj fjalë me zë të ulët pranë dritares, pastaj hingirizeshin nën zë, më shikonin, përsëri flisnin e hingirizeshin.Ai që me siguri kishte hapur derën pak më herët ishte ulur në qoshen pranë një tavoline të vogël dhe shkruante apo bëhej sikur shkruante në një fletore të madhe.

Me ata tre veta në një dhomë të panjohur, kisha një hamendësim se si u ndodha këtu.Mos, vallë, ata e kishin kuptuar se sot do të fillonte gjykimi dhe për të ma lehtësuar udhëtimin deri në gjykatë kishin ardhur tek unë, më kishin marrë dhe më kishin sjellë këtu. Sidoqoftë, ende po e ruaja qetësinë.

”Jam gati, mund të nisemi!” i thashë atij që po rrinte ulur pranë një tavoline të vogël, për të cilin ende dyshoja që ishte ai që e kishte hapur derën kur po flija.

Ai shikoi dy të tjerët që përsëri qeshën lehtë dhe u kthyen nga unë, pastaj pa bërë zë hapën një derë tjetër dhe dolën. As unë nuk prita që ai që ishte ulur të më jepte shenjë dhe u nisa gjithashtu drejt derës.

”Ku je nisur?” më tha, pstaj mbylli derën me çelës dhe më shikoj disi çuditshëm.

”Si ku?! Në gjykatë! Sot mund të fillojë gjykimi”, ia ktheva.

Nuk më kujtohet kur e si, por ishte një kohë e gjatë që e kisha pritur këtë gjykim. Ai ishte gjithçka për mua. Një shpagim për gjithë atë që kisha humbur duke pritur. Pastaj, një reflektim edhe për të tjerët që, kur u thosha se gjykimi ishte afër, mbase vetëm sa për të ma bërë qejfin, e miratonin me shenjë koke dhe iknin për të mos dëgjuar shpjegimet e mia që zakonisht ishin të gjata dhe të miratuara vetëm nga unë.

”Keni vrarë kë?!” nuk po tallej ai.

”Jo!” nënqesha dhe vazhdova :”Ju dukem si vrasës?”

”Jo”, tha dhe bëri me shenjë që të ulesha në një divan në të djthatë të tij.

”Mund të jemi vonë?”i thashë.

Desha ta pyesja nëse ai ishte shoqëruesi im deri në gjykatë, por ai përsëri më bëri me shenjë që të ulesha dhe të rrija i qetë. Mbase nuk ishim vonë, mbase kurrë nuk do të bëhej vonë apo tanimë isha veçse vonë?!

”Meqë nuk keni vrarë kë, nuk keni pse nguteni”, ma ktheu.

Nuk kundërshtova më shumë dhe u ula.

”Kush ju akuzon?” tha ai dhe buza i shkoi në gaz

”Askush!” ia ktheva shpejt, kësaj radhe me një farë dyshimi se ky nuk mund të ishte ndonjë shoqërues për në gjykatë, përndryshe do të dinte ndonjë gjë lidhur me gjykimin tim.

”Si askush nuk iu ka akuzuar dhe ju jeni i ftuar në gjykatë?” tha dhe vuri buzën në gaz.

”Unë e kam denoncuar veten, unë vetë, a jeni tani i kënaqur?” ia ktheva tërë mllef kur pashë se ky as po i besonte denoncimit tim.

Pas një heshtjeje të shkurtër, shprehu prapë mosbesimin në fjalët e mia:

”A është e vërtetë që ju keni denoncuar veten në këtë proces, apo?..”

”Po”, ia ktheva.

Ndoshta ai i dinte të gjitha, por shtirej sikur këto po i dëgjonte për herë të parë. Fillova të dyshoja, ta shikoja disi me neveri, si njeri që po tallej me sinqeritetin tim. Por shpejt fillova të reflektoja, meqë kishte vetëm disa çaste që po njihesha me të. Sinqerisht, nuk di a po e urreja apo fillova ta doja.

”Kur vendose ta denoncoje veten, a ke menduar si mund të përfundojë apo a mund të përfundojë ndonjëherë ky proces?” tha ai, pa vërejtur ende hamendësimin tim.

”Me rëndësi është që procesi të vazhdojë?” ia ktheva.

”Pra, ju nuk keni një parashikim se kur mund të përfundojë ky proces?” insistoi ai derisa lexonte shkresa që nuk e di pse mendova se mund të ishin pjesë e deklaratave të mia.

”Atëherë kur fillojmë t’i citojmë profetët, filozofët, liderët, dijetarët, madje pleqnarët?” thashë, por sytë po më rrinin te shkesat që mbante në dorë.

Mos vallë ai ishte njëri nga ata dhe unë, pa e kuptuar, fillova ta citoja? Nuk durova më dhe pyeta:

”A jeni ju gjyqtar?”

”Jo!” ma ktheu ai shpejt, pa më shikuar fare.

Për një kohë ai vazhdoi të lexonte në ato shkresa që i kishte mbi tavolinë. Nuk iu përgjigj as pyetjes nëse ai ishte prokurori apo avokati im. Pasi iu mbush mendja se kishte lexuar mjaftueshëm, vazhdoi atje ku e kishim lënë:

”I përmende profetët dhe kjo më duke disi e çuditshme sepse, ju askund nuk jeni deklaruar që jeni ateist apo ndonjë besimtar i devotshëm. Megjithatë, në deklaratën tuaj po vë re një përpjekje për të zgjedhur fjalë simbolike, nuk po them profetike, por me ndjesi dhe shumëkuptimësi njëkohësisht. Kështu, sikur më sugjeroni që jeni profet. A jeni ju profeti?

Unë i hapa sytë!

”Ose, nëse nuk pranoni që jeni profet, dëshironi të thoni se çdo gjë e bukur, e shtruar mirë, e mendur mirë është profetike? Nuk po ju gjykoj, por po mundohem të gjej një lidhje me përkatësinë tuaj fetare. Sigurisht se, çfarëdo që të na thoni, për mendimin tim, nuk do t’ju lehtësojë as rëndojë denoncimin tuaj” tha dhe u ul në karrigen e tij.

Një herë dyshova dhe thashë ta pyesja mos vallë ky ishte procesi vetë, por hoqa dorë ngase m’u duk disi naiv ky interesim. Thashë diçka tjetër:

”Dikur besimi ishte njëlloj frike nga gjërat që nuk dija t’i shpjegoja dhe meqë nuk dija t’i shpjegoja dhe askush nuk m’i shpjegonte, pa e ditur, mbështetesha te Zoti, ai ishte shpëtimtari, ishte mbrojtësi, shprishësi i frikës! Pastaj, një kohë ishte bërë modë për të treguar supremaci intelektuale një lloj deklarimi si ateist. Ishte një teatër i luajtur keq, veçsa për të thënë se jam ndryshe. Megjithatë, thellë-thellë brenda nuk mund ta argumentoja këtë qendrim. Më vonë, besimi u bë interesim studimi dhe, më në fund, kaloi në meditim”, fola dhe disi mbeta i kënaqur nga fjalët e mia, mbase sepse, edhe nëse nuk ishte ky gjykimi im, po e thosha atë që e kisha mendur ta thosha në gjyq dhe se dikush po më dëgjonte.

”A jeni ju në konfrontim me predikimin?”pyeti ai.

”Jam në konfrontim me interpretimin”, ia kheva.

“Por, ju a po merreni me interpretimin?” insistoi ai prapë.

“Po merrem me pasojën e intepretimit”, ia ktheva.

Filloi të më pëlqente kjo që nuk ishte as gjykim as diskutim, por diçka në mes këtyre. Ai vazhdonte të mbante qëndrim disi të paqartë. Ende nuk e dija kush ishte, madje as emrin nuk ia mësova. Nuk desha ta pyesja për gjëra të tilla.Ndoshta ky ishte i pari që, të paktën po më dëgjonte ose po bëhej sikur po më dëgjonte. Dhe po fliste, siç foli tani:

“Edhe kështu luftën e paskeni të humbur, sepse nuk janë predikuesit, por interpretuesit ata që e kanë pushtetin. Si nuk e kuptuatse ishte pushteti i frikës e jo abstraksioni mbi frikën që ju ka nënshtruar që në fëmijëri. I jeni nënshtruar pushtetit të interpretimit e jo besim-

it. Tani kërkoni të gjykoheni në mënyrë që të mund të dënoni. Por, kë do ta dënoni, miqtë tuaj? Në fakt, cilët janë miqët tuaj?

Kjo më erdhi e papritur! Nuk e kisha menduar se përveç meje dikush mund të kishte pasoja në tërë këtë valle? Familjen nuk mund ta zgjedhë njeriu, po miqtë po.Sidoqoftë, nuk më kujtohej si e kisha zgjedhur për mik Xheken, por e di saktë që me Timin jam shoqëruar për shkak të interesimeve të njëjta që kishim. Iu rrëfeva:

”Kam qenë disi i marrshëm dhe deri diku i heshtur. Nuk isha i shoqërueshëm! Kurrë nuk kam pasur shumë shokë. Jo prej ndonjë mendjemadhësie, por thjesht më duhej kohë dhe më mjaftonin ata që i kisha. Nuk flisja shumë, më shumë më pëlqente të dëgjoja. Më vinte turp kur të tjerët flisnin përçart, kur nxirrnin fjalë ofenduese, kur thoshin fjalë të cilave nuk ua dinin kuptimin, ose dhe kur nuk mund t’i theksonin drejt fjalët krejt të zakonshme. Ka ndodhur shpesh që, edhe pse e dija që ajo që thuhej ishte hiç më pak se gënjeshtër, e kisha të vështirë t’ua thosha hapur se po gënjenin”.

”Por, e vërteta jote mund të jetë gënjeshtra e tjetrit!” ma ktheu duke më shikuar vëngër.

”E di edhe këtë”, ia ktheva.

Ai heshti për pak kohë. Pata frikë se ai nuk do të kishte interes të më dëgjonte.

”Njeriu gjykohet për mendimin e dënohet për veprimin”, ia ktheva për t’i bërë me dije interesimin tim për ta vazhduar këtë dialog.

”Nuk ju kuptova mirë, mbase keni pasur frikë të ballafaqoheni me të tjerët apo edhe me veten tuaj!” tha ai.

”Jo, jo, nuk kam pasur frikë!” ia kthva

”Nëse nuk keni pasur frikë, ju ka munguar ndjenja e frikës; keni qenë i sëmurë nga frika, nuk keni dashur të shëroheni nga frika. Pastaj, frika ju është bërë shprehi!”.

”Nuk ka qenë shprehi!” thashë

”Atëherë ju keni vendosur ta pranoni frikën si diçka të natyrshme prej së cilës ishte e frikshme të ikje, si një mallkim që ju ka rënë hise dhe duhej pranuar si të tillë!” shtoi.

”Nuk është krejt ashtu”, thashë si në faj.

”A mund ta sqaroni, cila është e verteta e raportit tuaj me frikën, çështë frika për ju?” vazhdoi ai.

U shkunda pak.

”Frika është ngërçi mes asaj që duhet bërë dhe që mund të bëj?” ia ktheva.

Ai më pa, u ndal pak e pastaj u kthye nga unë me një qëndrim krejt tjetër nga ajo shpërfillja e fillimit. Më tha:

”Kjo ishte e bukur! A mund të ma përseritësh edhe një herë?”

“Jo, e thashë ashtu sepse ashtu më erdhi, nuk e di si e thashë!” ia ktheva.

E solli kokën sikur kjo i pëlqeu.

”Interesante, a mund të na e elaboroni më tutje?” tha ai.

U azginova.

”Kam jetuar në një kohë ku frika ishte edukatë familjare. Më kujtohet si i vogël kur më tërhiqnin vëmendjen se nëse nuk e ha këtë a atë ushqim, se po kërkoja diçka që nuk kishte ose nuk mund të jipej apo prekja diçka që ata kishin frikë se mund të thyhej, më thoshin: ”tita se të ha bubazheli!”. Bubazheli, në mendjen time, ishte një përbindësh me shumë koka, me dhëmbë të gjatë e të dalë jashtë, me shumë këmbë e me alamet kthetra. Një personazh i tillë më tmerron edhe sot. Ka edhe më keq! E ke dëgjuar si bëjmë be:”pasha bukën, në bukë po të bëjë be, nuk po rrej”. Apo; ”Të vraftë reja për së kthjellti!” Këto mallkime na fusnin frikën nga natyra, duke na kujtuar se prej saj nuk mund të fshiheshe. ”Goja mbas veshi të daltë”, thoshin; ”Kurrë ilaç mos të daltë, mbetësh gjallë e për gazep”. Kishte edhe më të rënda: ”t’u preft nafaka n’cung”. Të rënda, po, por duke i dëgjuar shpesh bëheshin të rëndomta, ndoshta edhe qesharake! Vetëm gjatë ndonjë furtune me shi e bubullima më mbërthente frika mos ndonjë nga mallkimet po më kapte”.

”Hëm, e rëndë jeta mes këtyre skajshmërive; a kishte një mes aty?” pyeti ai.

”Jetonim ose edhe jetojmë mes skajshmërive, më duket se gjithmon kemi jetuar mes skajshmërive. Janë ngritur mite, legjenda, janë krijuar heronj prej asgjëje. ”Një i yni i ndjek nëntë të atyre”; ”me nji

plumb i vrau tre vetë" . E ke dëgjuar këtë trimëri të jashtzakonshme? Sigurisht që po. Më kujtohet se si fëmijë ulesha diku në një qoshe dhe dëgjoja shahirat që këndonin këngë trimërie dy-tri orë për një komitë. E dikur, me a pa lejen e mikut të shpisë, tavani bëhej shoshë nga plumbat. A di çka është shosha? Krejt vrima-vrima! Atë natë nuk kisha frikë as unë. Kurrë nuk e kam kuptur kleçkën e lavdisë. Lavdinë e gjithkujt për gjithçka. "Nuk ka n'këtë nahi me një gjel timin" ose "Me ma dhanë dynjanë nuk ta jap një kosë që e kem"; "N'shtatë nahi s'ka me djalë temin". Mes nuk kishte, mesi nuk ekzistonte. Nuk e di a ka mes edhe sot? Nuk ka mes as në këtë gjyq! Po të kishte, dikush mund të paguante avokat vetëm e vetëm që të shpëtonte ose të paktën të merrte një dënim sa më të vogël. Ndërsa, unë nuk dua të kem avokat! Nuk dua që të më ulet dënimi. Dua dënimin më të rëndë, që s'i është dhënë kujt!"thashë.

"Unë nuk jam këtu për të të dënuar!" ma ktheu.

"Unë jam e vërteta e dënimit, vetë prania ime këtu është dënim!" i thashë

"Atëherë, cila është e pavërteta e dënimit?" pyeti ai

"Gjithçka tjetër është e padënueshme", ia ktheva

"Edhe Zana është e pavërtetë?" pyeti ai

"Cila Zanë?"

"Do të thotë se paskeni pasur shumë Zana?" tha ai

"Kanë qenë disa, por të gjitha e kanë marrë emrin nga njëra. Ajo ka jetuar në ishull, jeton në ishull dhe do të vdesë në ishull e ishulli është imi. Ajo nuk ik nga ishulli sikundër askush nuk mund ta marrë nga ishulli", i thashë

"Po ju pse nuk jetoni në ishull?" pyeti.

"Nuk ka vend për të tre", ia ktheva.

"Kush është i treti?"pyeti

"Ana, dikush si Zana", thashë dhe këtë nuk desha ta sqaroja më shumë.

"A mund të ma përshkruani Zanën?" insistoi ai.

"Zana është marrëzia ime, në të cilën nuk e di se kur kam rënë, pra nga e cila nuk kam dalë dhe nuk e di a dua të dal ndonjëherë. Ajo

i gjason zjarrit që ndizet në lukth. Ta trazon tërë trupin dhe ngjitet bashkë me thartinën që djeg në grykë. Aty e përbij për ta mbajtur brenda, se kam frikë se do të dalë jashtë me gjithë zorrë e mushkni. Ajo ta humb humorin, dëshirën për të folur. Zana është kjo thartina që ta përvëlon gabzherin dhe ta humb mendjen, është çasti me të cilin kalon tërë jetën.Të gjithë mund ta kenë përjetuar dhe ta tregojnë me dhjetra herë dhe përseri nuk bëhet e bezdisshme; e dëgjon edhe njëherë. Edhe ti e ke dëgjuar a lexuar me qindra herë dhe më kërkon ta dëgjosh prapë, edhe pse e di se nuk ke për të dëgjuar diçka që nuk ke dëgjuar. Ta zëmë, nëse e ke dëgjuar me qindra herë, pse nuk po më ndërpret ?" i thashë.

"Po ju, pse po e tregoni, pse po doni ta tregoni edhe pse nuk është hera e parë që e tregoni", tha ai

"Sepse, për mua, sa herë që e tregoj është diçka e re, e përjetuar dhe rrëfyer për herë të parë", u përpoqa të sqaroja.

"Pra, nëse edhe pas këtij procesi do të kërkonit një proces të ri, ju do ta merrnit atë sikur të mos kishte ndodhur asgjë dhe të hynit në të nga fillimi, si diçka që do të ndodhte për herë të parë", tha ai.

"Nuk jam parashikues!" thashë.

"Pse e denoncuat vetën atëherë", tha ai si me mirësjellje.

"Nuk kisha zgjedhje tjetër", i thashë.

Si duket, ai u ngop nga muhabeti me mua dhe iku vrik. Mos u mërzit me mua?Nuk e besoj. Pse të mos ikte, fundja? Mos vallë duhej të jetë gjithnjë e gjithkund me mua? Mos vallë është ai pengu im? Le të ikë, le të kthehet! Megjithëse më shumë anoja nga kjo e dyta edhe pse nuk jepesha. Një lloj mungese më kishte kapluar. Kjo më lehtësoi sepse ma largoi përshtypjen se isha në një vend të panjohur, me një njeri të panjohur, për arsye të panjohura dhe për një përfundim të panjohur.

Befas, ata dy që kishin ikur u kthyen. Ata ishin aty, por nuk po e zëvendësonin atë që ishte një! Mbase nuk po u zgjoja ndonjë interes dhe vazhdonin të flisin si në fillim, me zë të ulët, qeshnin nganjëherë, më shikonin dhe përsëri buza u përginte në gaz.Megjithatë, nuk ndërruan asnjë fjalë me mua. As unë nuk nuk munda ta

kapja edhe ndonjë fjalë të vetme mes tyre e as të kuptoja pse mbanin gjithnjë buzën në gaz.

Nuk më kujtohet që e kisha mbyllur derën e dhomës apo si-dhomës sime. Dera tjetër e një dhome afër saj ishte e hapur. E hapur ashtu siç unë e kisha lënë të hapur dhomën, po them dhomën time. Ndoshta, ajo ishte!? Mundet që ta kem harruar. Mungesa e bash-këbiseduesit që iku po më gërryente së brendshmi, më kishte rënduar dhe frikësuar se ç' mund të ndodhte tani me mua. Vendosa të kthehesha në dhomën time ose më mirë të them, në atë dhomë që e kishte derën e hapur ku nganjëherë dyert më dukeshin si vrimat e shoshës.

M'u kujtua që këmba e majtë më kishte ndeshur në skajin e tavolinës kur isha zgjuar nga shtrati dhe prapa shpinës ishte hapur dera nga ku kishte hyrë hija e atij dostit, prandaj vendosa të kthehesha në anën tjetër për ta hapur derën në atë errësirë dhome.As edhe një hap bëra dhe përsëri gishti i madh i këmbës së djathtë më zateti në cepin e tavolinës, që, për dreq, përsëri ishte vetëm një hap larg shtratit. Si herën e parë, në përpjekje e sipër, rashë në shpinë. Dhembja kësaj radhe ishte edhe më e madhe dhe më dha inat edhe më shumë se si mund ta kisha gabuar anën përsëri. U ngrita tërë vrer dhe zgjata duart përpara për ta gjetur derën. Tani dera duhej të ishte nja tre hapa larg, në të majtë. Dora më preku si herën e parë në masë drunore. "Mirë,"- thashë me vete – "e gjeta", por përsëri dora nuk po e gjente dorezën! "Në dreq vafsh", shfryva pa dashje kur një dritë e pastaj një hije njeriu - përseri pas shpinës sime - u fut brenda si herën e parë. Si ishte e mundur që tani dera të ishte krejt në anën e kundërt?

"Ju duhet ndihmë?", tha hija dhe menjëherë u zvarit e doli jashtë duke e lënë derën e hapur.

Harrova dhembjet e këmbëve, zemërimin që përsëri kisha harruar anën e derës dhe vrapova gati pa çaluar për ta takuar personin që hapi derën me shpresë që ai dosti mund të jetë kthyer. Përsëri ata ishin tre. Tani dy rrinin dhe shikonin jashtë nga dritarja, ndërsa ai që mund të ishte kthyer shkruante diçka. Kolltuku ku isha ulur më parë tani ishte në të kundërtën e tij, ndërsa gjërat e tjera nuk më kujtohen saktë, ato ishin aty por mund të ishin radhitur më ndryshe.

”A jeni ju ai?” i thashë me dyshim, ndonëse shpejt u pendova.

Afërsisht mbante të njëjtin qëndrim me mua dhe me ata të dy që përsëri, si herën e parë, dolën jashtë, por kësaj radhe nuk e pashë atë buzëqeshjen irrituese që e kishin ata të dy herën e parë. Të them të drejtën, nuk isha shumë i sigurt që ishin të njëjtit, por aq më bënte.

“Nuk jam ai!” ma ktheu duke vazhduar të shkruante, sado që isha shumë i sigurt që tërë vëmendjen e kishte tek unë, sepse shkruante disi i shpërqendruar.

“Çfarë ka ndodhur?” i thashë pa mundur ta fshihja trishtimin tim.

”Ai na la, ka vdekur!” tha duke m’i ngulur sytë për herë të parë.

Një ngrohtësi e përzier me të therura gjoksi ma përshkoi trupin; doli nga fyti dhe si avull ma kaploi kokën dhe me një lloj ftohtësie të panjohur më parë, m’u duk se më doli nga vrimat e veshëve. Sytë e humbën ekuilibrin dhe filluan të rridhnin lot që lagën mollëzat bitevi dhe si plumba shpuan atomosferën dhe shkuan e u ndeshën me sipërfaqen e tavolinës dhe mua m’u duk sikur krijuan gropa bombardimesh. Vura dorën në kraharor sikur doja ta ndalja zemrën të mos më dilte jashtë. M’u duk se më ishte bërë zemra shoshë, si tavani bira-bira nga alltia për këngën e shahirave! Sa dhimbjet duhet t’i ketë ndjerë tavani-shoshë nga plumbat që e kanë shpuar! Apo nuk ndien gjë?! Sikur ndihet mirë tavani që ka adhuruar këngën për të cilën ai është shpuar?! Sikur thotë: ”isha shoshë, fare shoshë, mes dhimbjeve e adhurimit. Vrimat në mua kujtonin këngë heroike, balada, sakrifica, thika në zverk, pas shpine, në zemër; kujton vrimat-porta, të hyrjes e të daljes. Isha e jam shoshë!”

Zëri më kishte humbur, por një lloj shushurime më doli.

”Çka do të ndodhë tani!?”

Ktheva kokën mbrapa dhe, çuditërisht, edhe dera nga kisha dalë ose po mendoja që kisha dalë, ishte e mbyllur. Ndoshta, përsëri e kisha gabim, sepse dera tjetër ishte e hapur.

“A me hy?” pyeta dikë apo veten!?

Unë Shosha!